

Raport z realizacji programu ochrony środowiska dla miasta Hajnówka w latach 2012 – 2013

mgr inż. Joanna Sawicka

HYDROS JACEK SAWICKI
Firma konsultingowo - projektowa

Listopad 2014 r.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1. Cel przygotowania raportu.....	5
1.2. Podstawa prawna sporządzenia raportu	5
1.3. Okres, jaki obejmuje raport.....	5
1.4. Metodyka opracowania programu	5
2. DEMOGRAFIA I INFRASTRUKTURA – PORÓWNANIE ZE STANEM WYJŚCIOWYM.....	7
2.1. Demografia.....	7
2.2. Infrastruktura	7
2.2.1. Elektroenergetyka	7
2.2.2. Sieć gazowa.....	8
2.2.3. Wodociągi i kanalizacja.....	8
3. STAN ŚRODOWISKA – PORÓWNANIE ZE STANEM WYJŚCIOWYM	10
3.1. Stan czystości i ochrona wód	10
3.1.1. Wody podziemne.....	10
3.1.2. Wody powierzchniowe	14
3.2. Powietrze atmosferyczne	19
3.3. Gospodarka odpadami.....	24
3.4. Poważne awarie	24
3.5. Hałas	25
3.6. Pola elektromagnetyczne	27
4. OCENA REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH W PROGRAMIE	30
5. MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, 2006 – 2008.....	37
6. PODSUMOWANIE.....	38
7. ŹRÓDŁA:	39
8. ZAŁĄCZNIKI	40

Spis tabel

TABELA NR 1	Porównanie ilości osób korzystających z energii elektrycznej o niskim napięciu	8
TABELA NR 2	Sieć gazowa w powiecie płońskim w latach 2008-2009.....	8
TABELA NR 3	Wodociągi i kanalizacja w powiecie płońskim w okresie sprawozdawczym.....	9
TABELA NR 4	Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie płońskim [ha].....	10
TABELA NR 5	Zestawienie punktów badawczych wód podziemnych w sieci krajowej PIG w roku 2010 na terenie powiatu płońskiego wraz z oceną jakości w 2007 r.	11
TABELA NR 6	Klasyfikacja strefy powiatu płońskiego według zanieczyszczeń.....	23
TABELA NR 7	Realizacja zadań określonych w APOŚ	31
TABELA NR 8	Wskaźniki monitorowania Programu	37

Spis wykresów

WYKRES NR 1	Porównanie udziału poszczególnych grup ludności w roku 2011, 2012 oraz 2013.	7
WYKRES NR 2	Odbiorcy energii elektrycznej w poszczególnych latach z terenu miasta Hajnówka.	8
WYKRES NR 3	Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w poszczególnych latach na terenie miasta Hajnówka [km].....	9

Spis rysunków

RYSUNEK NR 1	Jakość wód podziemnych w 2010 r. w województwie mazowieckim.....	12
--------------	--	----

1. WPROWADZENIE

1.1. Cel przygotowania raportu

Celem przygotowania niniejszego raportu z wykonania programu ochrony środowiska dla miasta Hajnówka jest:

- wywiązanie się z obowiązku ustawowego,
- przedstawienie stanu środowiska w okresie sprawozdawczym 2012-2013 r.,
- przedstawienie postępów w realizacji każdego z zadań zapisanych w programie lub wyjaśnienie powodów zaniechania działań lub ewentualnych opóźnień,
- określenie w jakim stopniu udało się przedsięwzięcia przyjęte w programie ochrony środowiska w latach 2012 – 2013.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia raportu

Podstawą prawną sporządzenia niniejszego sprawozdania jest art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. nr 129 poz. 902 z 2006 r. z późn. zm.). Z wykonania programów, organ wykonawczy miasta sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Miasta.

1.3. Okres, jaki obejmuje raport

Raport obejmuje lata 2012 - 2013, w związku z tym do zobrazowania zmian stanu środowiska na terenie miasta Hajnówka przyjęto dane obejmujące lata 2012 – 2013. Poniesione koszty na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska również przedstawiono za lata 2012 – 2013.

1.4. Metodyka opracowania programu

Nie ma odgórnych wytycznych w zakresie sporządzania raportów z realizacji Programów tak, jak ma to miejsce w przypadku sprawozdania z realizacji planów gospodarki odpadami, tak więc niniejszy raport sporządzono uwzględniając dwie kwestie: dokonano porównania stanu z lat 2012 – 2013 ze stanem sprzed realizacji programu w zakresie zagadnień jakie zostały w nim uwzględnione oraz sporządzono zestawienie i krótką charakterystykę o stanie zaawansowania prac w związku z realizacją zadań i celów określonych w programie.

Przyjęta metodyka jest zgodna z założeniami Programu ochrony środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019 (POŚ). Program przewidywał monitoring wdrażania i realizacji programu (określenie stopnia realizacji przyjętych celów, ocenę realizacji programów i projektów inwestycyjnych w ochronie środowiska) oraz monitoring skutków realizacji programu (poprawa standardów jakości środowiska, poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców, aktywność i współdziałanie społeczeństwa). Przy dokonywaniu tego typu ocen należy pamiętać, że nie od razu będzie widać skutki podjętych działań, albo też zaobserwowane skutki mogą być pochodną innych przyczyn niż realizacja POŚ.

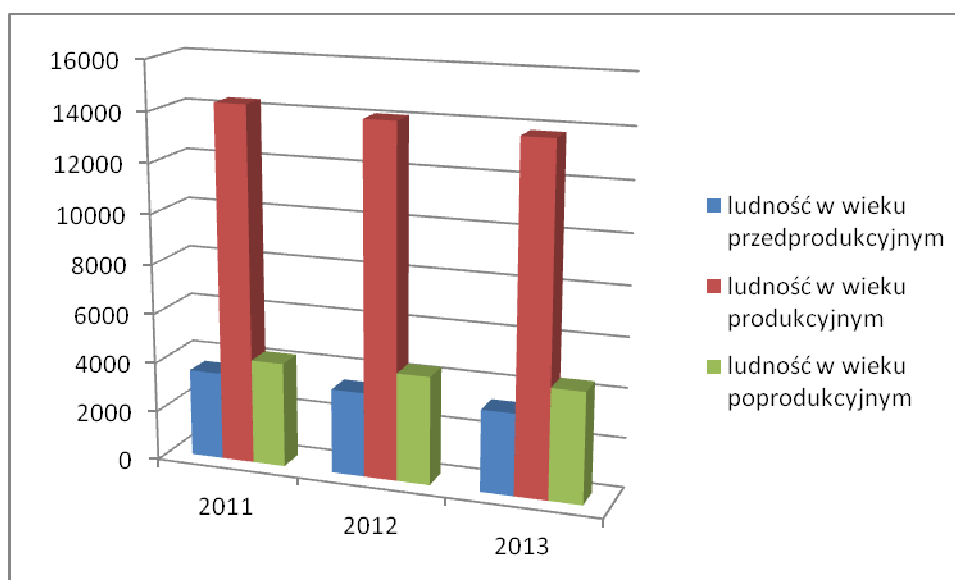
Przy sporządzaniu niniejszego raportu posłużono się danymi ze urzędu Miasta w Hajnówce, jednostek organizacyjnych miasta, danymi dostępnymi na stronach internetowych PWIOŚ w Białymstoku i Urzędu Statystycznego.

2. DEMOGRAFIA I INFRASTRUKTURA – PORÓWNANIE ZE STANEM WYJŚCIOWYM

2.1. Demografia

W mieście Hajnówka zameldowanych na dzień 31 XII 2011 roku wg GUS było 22 091 osób w tym 10 477 mężczyzn oraz 11 614 kobiet. W dniu 31 XII 2013 r. na terenie miasta Hajnówka zamieszkiwało łącznie 21 559 mieszkańców, w tym: 10 227 mężczyzn oraz 11 332 kobiet.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił: w roku 2011 – 16,00 %, w roku 2013 – 15,30%; w wieku produkcyjnym wynosił: w roku 2011 – 64,90 %, w roku 2013 – 64,00 %; w wieku poprodukcyjnym wynosił w roku 2011 – 19,10 %, w roku 2013 – 20,67 % ogółu ludności zamieszkującej miasto. Graficzne porównanie sytuacji w latach 2011, 2012 i 2013 przedstawia poniższy wykres.

WYKRES NR 1 Porównanie udziału poszczególnych grup ludności w roku 2011, 2012 oraz 2013.

Źródło: www.stat.gov.pl – aktualnie dostępne dane

2.2. Infrastruktura

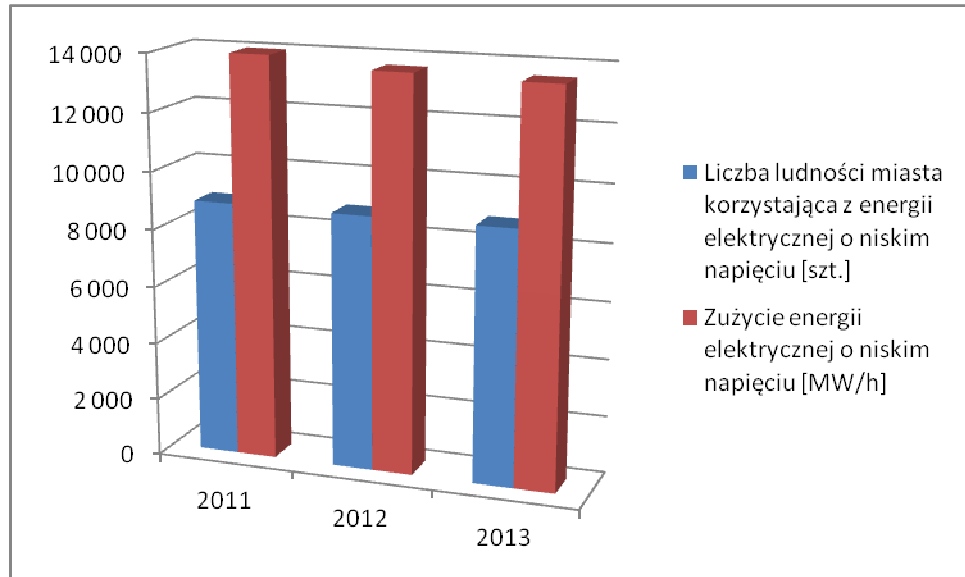
2.2.1. Elektroenergetyka

W powiecie płońskim odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu w 2011 r. było 8 890 szt., w 2013 r. – 8 841 szt. Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu wynosiło w 2011 r. – 13 983 MW/h, w 2013 r. – 13 564 MW/h..

TABELA NR 1 Porównanie ilości osób korzystających z energii elektrycznej o niskim napięciu.

Lata	2011	2012	2013
Liczba ludności miasta korzystająca z energii elektrycznej o niskim napięciu [szt.]	8 890	8 845	8 841
Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu [MW/h]	13 983	13 656	13 564

Źródło; www.stat.gov.pl – aktualnie dostępne dane

WYKRES NR 2 Odbiorcy energii elektrycznej w poszczególnych latach z terenu miasta Hajnówka.

2.2.2. Sieć gazowa

Miasto Hajnówka dotychczas nie jest wyposażone w sieć gazową. Wobec braku sieci gazu przewodowego mieszkańcy miasta korzystają z gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach. W mieście Hajnówka z ogrzewania gazowego korzystało w 2011 r. – 0 osób i w 2013 r. – 17 osób. W poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące ogrzewania gazowego w latach 2011-2013.

TABELA NR 2 Sieć gazowa w mieście Hajnówka w latach 2011-2013.

Sieć gazowa	Jednostka miary	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Czynne połączenia do budynków	szt.	1	1	1
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	0	17	17

Źródło; www.stat.gov.pl – aktualnie dostępne dane

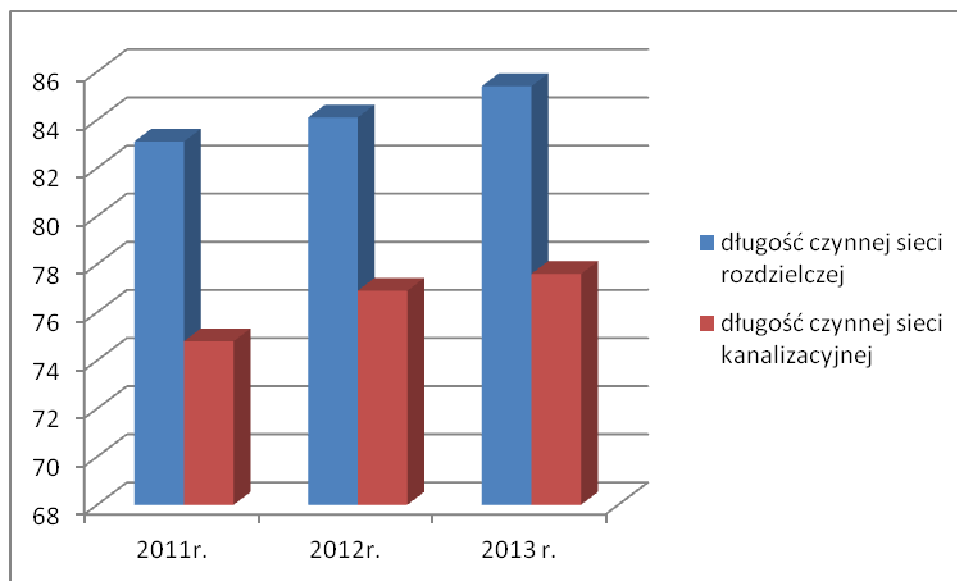
2.2.3. Wodociągi i kanalizacja

Porównanie stanu wyjściowego ze stanem obecnym przedstawia poniższa tabela.

TABELA NR 3 Wodociągi i kanalizacja w mieście Hajnówka w okresie sprawozdawczym.

Wodociągi	Jednostka miary	2011r.	2013r.
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	83,1	85,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3964	4028
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	621,6	588,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	21347	20844
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	21347	20844
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	28,0	27,1
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	28,0	27,1
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	0,00	0,00
Kanalizacja			
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	74,8	77,6
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3227	3481
ścieki odprowadzone	dam ³	1710	1385
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	18994	18725
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	18994	18725

Źródło: www.stat.gov.pl, ankiety z gmin

WYKRES NR 3 Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w poszczególnych latach na terenie miasta Hajnówka [km].

W 2011 roku na terenie miasta Hajnówka funkcjonowała 1 komunalnych oczyszczalnia ścieków.

3. STAN ŚRODOWISKA – PORÓWNANIE ZE STANEM WYJŚCIOWYM

Brak badań pozwalających ocenić dynamikę zmian w świecie fauny i flory. Okres sprawozdawczy jest za krótki, aby móc zaobserwować tego typu zmiany. W rozdziale tym przedstawiono stan środowiska w latach 2011-2013 w podziale na stan wód powierzchniowych i podziemnych, powietrze atmosferyczne, hałas, gospodarkę odpadową.

Jeśli chodzi o zalesienie to, jak wynika z danych statystycznych przytoczonych w poniższej tabeli, na terenie miasta nieznacznie maleje.

TABELA NR 4 Powierzchnia gruntów leśnych w mieście Hajnówka [ha].

Powierzchnia gruntów leśnych	Jednostka miary	2011r.	2012r.	2013r.
Ogółem	ha	103,0	102,9	102,63
Lesistość w %	%	3,9	3,9	3,9
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	77,6	77,6	77,28
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	67,8	67,8	67,48
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	67,8	67,8	67,48
Grunty leśne prywatne	ha	25,4	25,3	25,35

Źródło: www.stat.gov.pl – aktualnie dostępne dane

3.1. Stan czystości i ochrona wód

Stan czystości środowiska przedstawiono w oparciu o informację o stanie środowiska na terenie miasta Hajnówka w latach 2011-2013, WIOŚ w Białymstoku.

3.1.1. Wody podziemne

W 2010 roku na terenie powiatu hajnowskiego badania były prowadzone w ramach monitoringu diagnostycznego w 1 punkcie pomiarowym w Hajnówce.

TABELA NR 5 Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w 2011 r. według badań PiG.

Nr	Miejscowość	Głębokość stropu [m]	Wody	Użytkowanie terenu	Klasa wód	Wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości
1678	Hajnówka [studnia wiercona]	133	wgłębne	użytki zielone	III	Fe

Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego. WIOŚ Białystok 2012 r.

Stan chemiczny wód w 2011 r. w Hajnówce należy uznać za dobry. Stwierdzono podwyższoną zawartość żelaza w wodzie podziemnej.

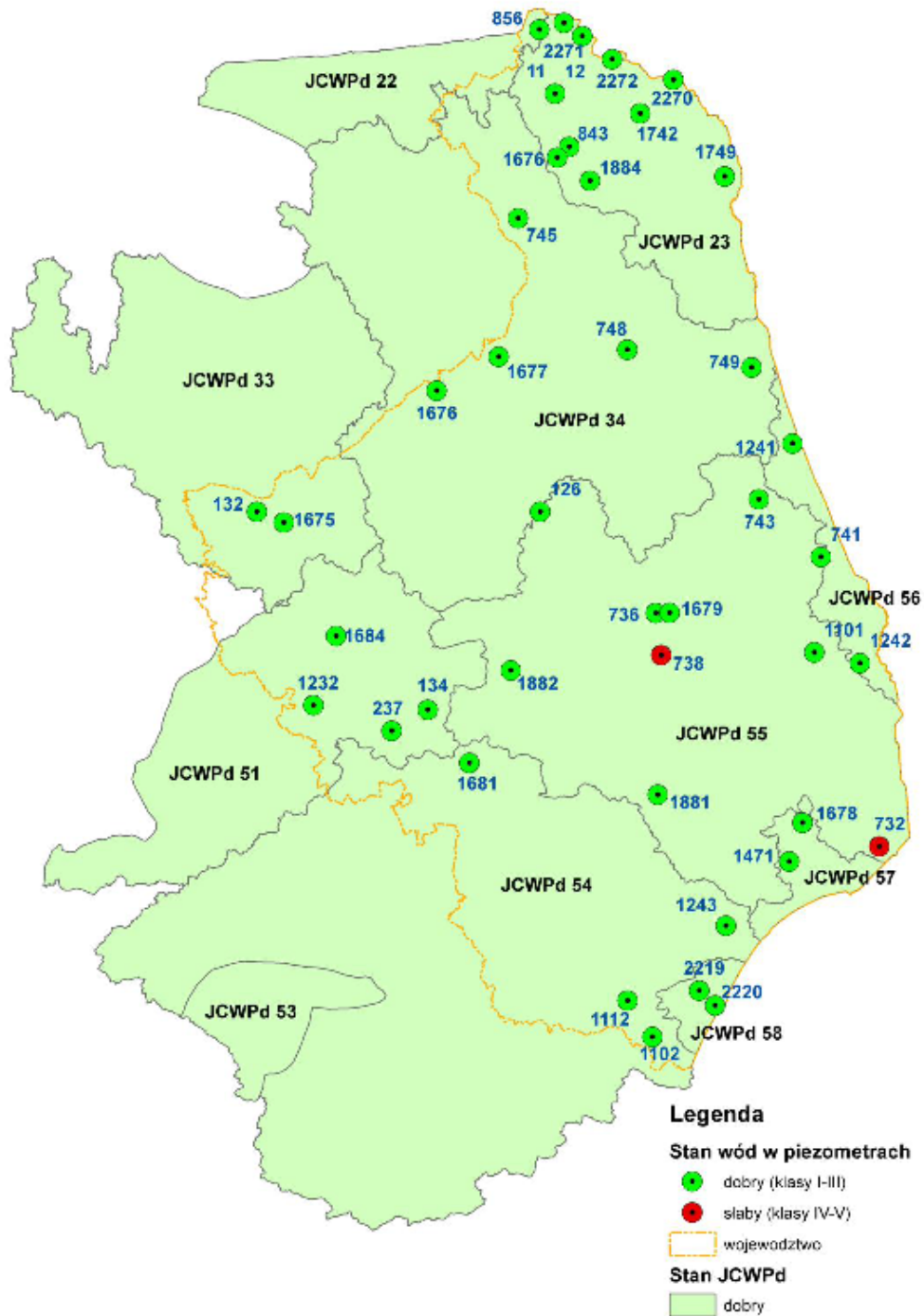
Ostatnie badania na terenie powiatu przeprowadzono w 2012 roku w 4 punktach pomiarowych.

TABELA NR 6 Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w 2012 r. według badań PIG.

Nr	Miejscowość	Głębokość stropu [m]	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wód	Wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości	Wskaźniki w granicach stężeń IV klasy jakości
732	Białowieża	1,1	zabudowa miejska zwarta	IV	Ca, HCO ₃	K
1243	Kleszczele	20	tereny przemysłowe	III	O ₂	-
1471	Orzeszkowo	39	zabudowa wiejska	III	O ₂ , As, Mn	-
1678	Hajnówka [studnia wiercona]	133	grunty orne	III	O ₂ , Fe	-

Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego. WIOŚ Białystok 2014 r.

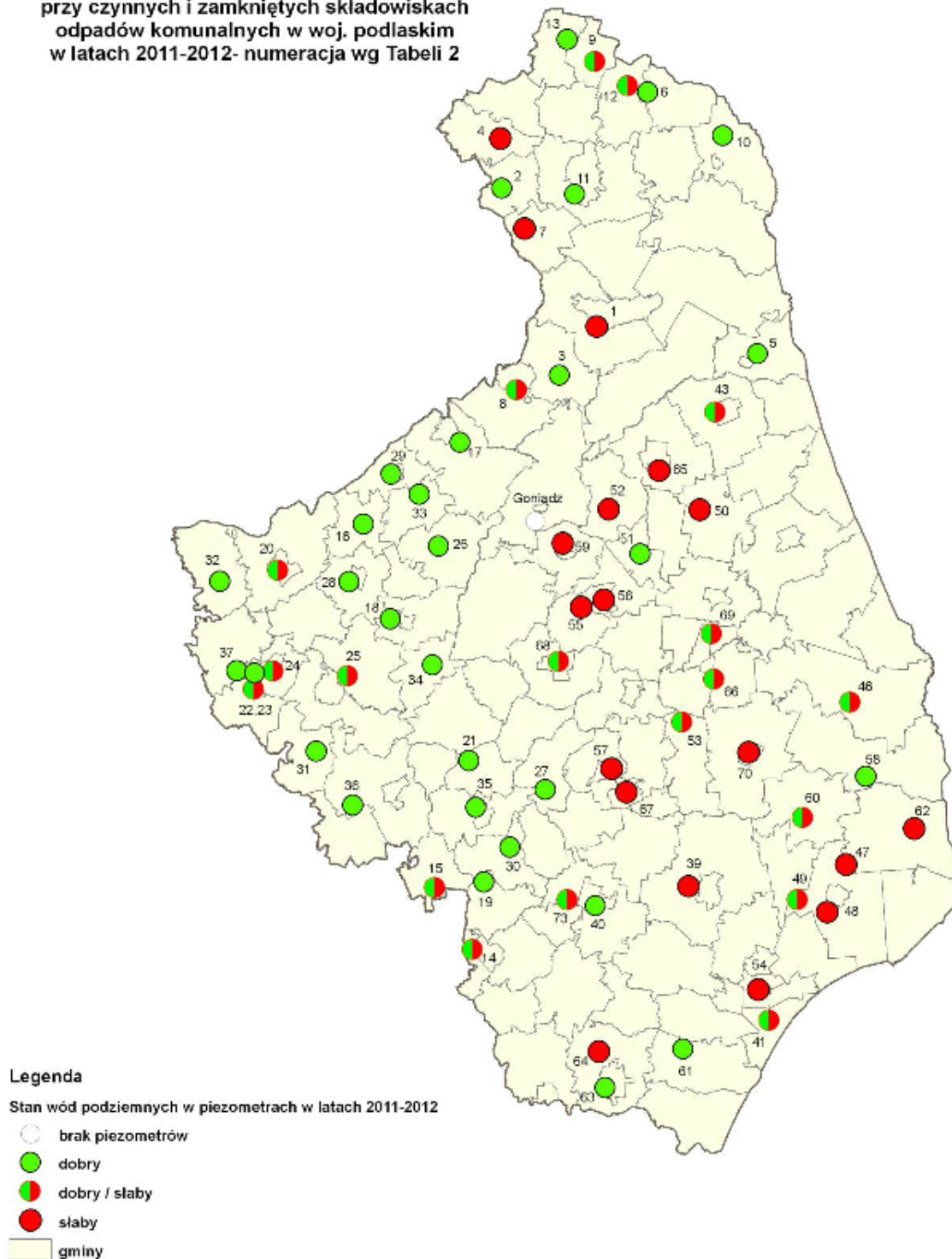
**Klasyfikacja stanu chemicznego
wód podziemnych w woj. podlaskim w 2012 r.
na tle granic JCWPd (dane PIG)**

RYSUNEK NR 1 Klasyfikacja stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2012 r. na tle granic JCWPd (dane PIG)

Źródło: „Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2012 r.”. WIOŚ Białystok 2013 r.

Stan chemiczny wód podziemnych w piezometrach przy czynnych i zamkniętych składowiskach odpadów komunalnych w woj. podlaskim w latach 2011-2012- numeracja wg Tabeli 2

RYSUNEK NR 2 Stan chemiczny wód podziemnych w piezometrach przy czynnych i zamkniętych składowiskach odpadów komunalnych w woj. podlaskim w latach 2011-2012.

Źródło: „Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2012 r.”. WIOŚ Białystok 2013 r.

1.1.2. Wody powierzchniowe

Przez Hajnówkę przepływa rzeka Leśna Prawa (132,7 km). Bierze ona początek na północ od miasta, a na 105 km swego biegu opuszcza granice Polski i uchodzi do rzeki Bug po stronie białoruskiej. Leśna Prawa jest rzeką niziną o niewielkim spadku rzędu 0,2‰ do 0,43‰. Przepływając przez Hajnówkę rzeka przyjmuje ścieki komunalne i przemysłowe z miasta, a następnie wpływa na teren Puszczy Białowieskiej. Zlewnia ma charakter typowo leśny.

Miasto Hajnówka w swoich granicach administracyjnych nie posiada większych sztucznych lub naturalnych zbiorników wodnych. Istniejące sztuczne zbiorniki wodne powstałe w wyniku działalności człowieka mają bardzo małą powierzchnię (od kilku do kilkunastu metrów kwadratowych) i mają charakter przydomowych oczek wodnych i stawów.

W 2010 - 2013 roku na terenie powiatu hajnowskiego w ramach programu monitoringu wód płynących przeprowadzono badania następujących rzek:

- Narew w profilu granicznym Babia Góra (zasilającej zbiornik Siemianówka) oraz w Bondary (profil na wypływie ze zbiornika),
- Narewka (dopływ Narwi) w profilu granicznym Białowieża,
- **Leśna Prawa (dopływ Leśnej) w profilu granicznym Topiło.**

Leśna Prawa bierze początek (132,7 km) na północ od miasta Hajnówka. Na 105,0 km swego biegu opuszcza granice Polski i uchodzi na 263,7 km do rzeki Bug po stronie Białorusi. Przepływając przez Hajnówkę rzeka przyjmuje ścieki komunalne i przemysłowe z miasta, a następnie wpływa na teren Puszczy Białowieskiej. Zlewnia ma charakter typowo leśny.

Ocena jakości wód rzeki Leśna Prawa – profil graniczny Topiło (kod jcw: PLRW2000232665249)

- ✓ **Ocena stanu ekologicznego** – wody zakwalifikowano do III klasy – stan umiarkowany. O klasyfikacji zdecydowały: ponadnormatywne stężenie ogólnego węgla organicznego, fosforanów, fosforu ogólnego oraz ChZTMn.
- ✓ **Ocena stanu chemicznego jcw** wskazała stan poniżej dobrego, ze względu na przekroczenie stężeń: sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)piren.
- ✓ **Ocena stanu wód** będąca wypadkową stanu ekologicznego i stanu chemicznego jcw wskazała zły stan wód.
- ✓ **Ocena w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych wykazała, iż jcw nie jest wrażliwa na eutrofizację komunalną.

W okresie od sierpnia 2011 roku do sierpnia 2012 roku na terenie powiatu przeprowadzono 20 kontroli podmiotów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, m.in. również z terenu miasta Hajnówka:

- ❖ Miejska oczyszczalnia ścieków w Hajnówce - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce (kontrola interwencyjna: kwiecień-maj 2012 r.).

Powodem kontroli było zgłoszenie zanieczyszczenia rzeki Leśnej Prawej (skarżący przekazał dokumentacją fotograficzną oraz próby ścieków odprowadzanych z oczyszczalni). Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków był uregulowany. Pozwolenie wodnoprawne zobowiązuje m.in. do wykonywania 12 razy w roku analiz ścieków odprowadzanych do rzeki. Na oczyszczalnię trafiają ścieki komunalne z terenu miasta oraz sąsiednich wsi: Dubiny, Lipiny, Nowosady i Zwodzieckie. oraz ścieki przemysłowe z zakładów: Gryfskand Sp. z o.o. Oddział w Hajnówce, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce, Zakłady Maszynowe HAMECH, FORTE S.A. W toku kontroli ustalono, że badania ścieków wykonywano w laboratorium akredytowanym, a wyniki przekazywano do WIOŚ. Analiza nie wykazywała przekroczeń warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podczas kontroli w dniu 18.04.2012 r. stwierdzono przelewanie się ścieków nieoczyszczonych z urządzeń starej nieeksploatowanej oczyszczalni ścieków. Według informacji uzyskanych od kierownika oczyszczalni, w związku z obfitymi opadami deszczu i przedostaniem się dużej ilości ścieków deszczowych do kanalizacji, zostały one już w końcu marca 2012 roku skierowane na starą oczyszczalnię. Działanie takie miały na celu zabezpieczenie przed podtopieniem najniżej położonych nieruchomości w skanalizowanej części zlewni. Według uzyskanych informacji, przyczynami okresowych zrzutów ścieków nieoczyszczonych z oczyszczalni są istniejące, niewłaściwe rozwiązania sieci kanalizacyjnej polegające na braku rozdziału sieci wód opadowych od sieci kanalizacji komunalnej w części miasta. W związku z powyższym w okresie nadmiernych opadów atmosferycznych, ścieki deszczowe w dużej ilości trafiają łącznie ze ściekami komunalnymi na oczyszczalnię, co znacznie przekracza jej moce przerobowe. W tej sytuacji Przedsiębiorstwo korzysta z rowów cyrkulacyjnych „starej oczyszczalni” jako urządzeń służących do czasowego gromadzenia ścieków. Zmagazynowane ścieki po unormowaniu sytuacji powinny być ponownie kierowane do oczyszczania przed odprowadzeniem do odbiornika. Instrukcja eksploatacji oczyszczalni dopuszcza takie postępowanie w przypadkach gdy ilość ścieków napływających przekraczała zdolność urządzeń do oczyszczenia. W przypadku ilości opadów przekraczającej również pojemność rowów, ścieki przelewają się poprzez nieczynny osadnik do rzeki, co miało miejsce podczas kontroli. Ponadto w sytuacjach wyżej opisanych oczyszczalnia ma dodatkowo możliwość uruchomienia obiegu awaryjnego, poprzez który ścieki podczyszczone mechanicznie z pominięciem pozostałych etapów oczyszczania trafiają do stawów stabilizacyjnych, a następnie do rzeki. W pozwoleniu wodnoprawnym dopuszcza się wykonanie maksymalnie 10 zrzutów ścieków z przelewów burzowych pochodzących z komunalnej kanalizacji ogólnospławnej z zastrzeżeniem zminimalizowania częstotliwości tych zrzutów. W celu poprawy istniejącej sytuacji podjęto działania mające na celu zwiększenie przepustowości oczyszczalni i modernizację efektywności oczyszczalni (planowana jest: budowa 2 nowych reaktorów SBR oraz 2 zbiorników zagęszczaczy osadu; modernizacja wyposażenia istniejących reaktorów SBR (wymiana systemu napowietrzania) oraz stacji mechanicznego oczyszczania ścieków (płuczka piasku i skratek), wymiana zużytych przewodów technologicznych i armatury; ograniczenie uciążliwości zapachowej oczyszczalni poprzez hermetyzację i dezodoryzację obiektów będących źródłami odorów. Podczas kontroli trwał I etap modernizacji polegający przede wszystkim na przebudowie systemu napowietrzania oraz

stacji mechanicznego oczyszczania ścieków. Drugi etap modernizacji związany ze zwiększeniem przepustowości oczyszczalni będzie prowadzony po zabezpieczeniu środków finansowych na jego realizację. W czasie kontroli na terenie miasta prowadzono budowę kanalizacji deszczowej w ulicy 11 Listopada i przyległych ulic, co przyczyni się do zmniejszenia ilości ścieków deszczowych dopływających na oczyszczalnię. W trakcie kontroli pobrano do badań próbki ścieków oczyszczonych oraz z rzeki Leśna Prawa wyżej, niżej ujścia ścieków. Wyniki analiz nie wykazywały przekroczeń warunków dopuszczalnych określonych w pozwoleniu. Wykonano również badania prób przekazanych przez skarżącego. Wykazały one przekroczenia wskaźników CHZT, BZT5 i zawiesiny, jednakże nie mogą one stanowić podstawy dalszego postępowania ze względu na sposób poboru prób (może zostać dokonany jedynie przez pracownika laboratorium WIOŚ wg obowiązującej procedury). W toku dalszego postępowania, według oświadczenia Kierownika oczyszczalni z dnia 11.05.2012 r. zrzut ścieków który miał miejsce 18.04.2012 r. na przelewie rowów cyrkulacyjnych na starej oczyszczalni po opadach został zlikwidowany 20.04.2012 r. poprzez skierowanie części ścieków do oczyszczenia. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono nieprawidłowości: przelewanie się ścieków nieoczyszczonych zmieszanych ze ściekami deszczowymi z urządzeń starej (nieczynnej) oczyszczalni do rzeki. Wydano zarządzenia pokontrolne natychmiastowego zaprzestania odprowadzania ścieków nieoczyszczonych ze „starej oczyszczalni” oraz opracowanie koncepcji postępowania minimalizującej negatywne oddziaływanie na rzekę w sytuacjach nadmiernego dopływu ścieków po opadach na oczyszczalnię.

- ❖ Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (kontrola: sierpień-listopad 2011 r.). Wodę na potrzeby obiektu pobierano z miejskiej sieci wodociągowej i wykorzystywano do celów socjalno-bytowych oraz do instalacji zraszaczowej, (zainstalowanej na froncie kolejowym, jak również na stanowisku przeładunkowym autocystern) wykorzystywanej do schładzania cystern oraz do celów przeciwpożarowych. Ścieki socjalno-bytowe gromadzono w zbiorniku podziemnym. Wywóz ścieków zlecano firmie asenizacyjnej. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- ❖ RINDIPOL S.A., Ciepłownia w Hajnówce (kontrola: listopad 2011 r.). Firma posiada własne ujęcie wody składające się z 3 studni głębinowych. Wodę pobierano z przeznaczeniem na cele produkcyjne i technologiczne zakładu oraz socjalno-bytowe. Stan formalno-prawny w zakresie poboru wody był uregulowany. Zakład nie przekraczał limitu poboru wody ustalonego w pozwoleniu wodnoprawnym. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzono do miejskich urządzeń kanalizacji poprzez system kanalizacji fabryki mebli „FORTE” S.A. Ścieki technologiczne powstałe przy produkcji wody zmiękczonej odprowadzono do odstoju i wywożono do oczyszczalni miejskiej. Wody opadowe z terenu ciepłowni odprowadzono do kanalizacji deszczowej, stanowiącej własność Fabryki Mebli „FORTE” S.A. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
- ❖ „FORNIR Hajnówka” Mikołaj Sawicki - Zakład Produkcyjny w Hajnówce (kontrola: grudzień 2011 r.). Wodę pobierano z własnej studni głębinowej do celów socjalno-bytowych. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzono do kanalizacji miejskiej. Wody opadowe z połaci dachowych i parkingów odprowadzono do

kanalizacji deszczowej firmy FORTE S.A. oddział w Hajnówce. Ze względu na niski pobór wody (nieprzekraczający 5 m³ dziennie) zakład był zwolniony z uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód. FORTE S.A. posiadało obowiązujące pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych z kanalizacji deszczowej do rowu melioracyjnego, a następnie do rzeki Leśnej Prawej. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku naliczenia opłat za korzystanie ze środowiska i przekazywania zbiorczych zestawień do Urzędu Marszałkowskiego oraz do WIOŚ w Białymstoku. Wydano zarządzenie pokontrolne obligujące zakład do naliczenia opłaty i przedkładania zbiorczych zestawień.

- ❖ Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce (kontrola: styczeń-luty 2012 r.). Wodę na cele produkcyjne i socjalno-bytowe pobierano z własnego ujęcia. Była ona uzdatniana za pomocą odżelaziania i odmanganiania. Podmiot prowadził rejestr poboru wody i pomiarów poziomu zwierciadła wody w studni. Stan formalnoprawny w zakresie poboru wody był uregulowany. Ścieki socjalne, technologiczne oraz z myjni samochodów i płukania urządzeń służących do uzdatniania wody były odprowadzane do miejskiej kanalizacji, a następnie poprzez zbiornik wyrównawczy do miejskiej oczyszczalni ścieków w Hajnówce. Wody opadowe z terenu zakładu odprowadzane do rzeki Leśnej Prawej, po uprzednim podczyszczeniu w osadnikach przy wpustach deszczowych oraz dodatkowo w osadniku betonowym. Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania wód opadowych był uregulowany. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w postaci niewywiązania się z obowiązku przekazywania wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją ujęcia wód podziemnych. Wydano zarządzenie pokontrolne.
- ❖ Ali-Kam Hasin Farhan - stacja paliw płynnych w Hajnówce (kontrola: kwiecień 2012 r.). Wodę na cele socjalno-bytowe i przeciwpożarowe obiektu pobierano z miejskiej sieci wodociągowej. Ścieki socjalno bytowe z budynku odprowadzane do miejskiej kanalizacji sanitarnej. Ścieki opadowe z terenu stacji paliw zbierano poprzez wpusty liniowe i punktowy, a następnie poprzez osadnik i separator koalescencyjny i odprowadzane do miejskiej kanalizacji deszczowej. Pozostałe wody opadowe, z dachów oraz innych powierzchni utwardzonych odprowadzane bezpośrednio do miejskiej kanalizacji deszczowej. Na terenie stacji znajdowały się 2 otwory piezometryczne wyposażone w czujniki oparów węglowodorów. W piezometrach przeprowadzono pomiar poziomu lustra wody oraz węglowodorów. Nie stwierdzono obecności węglowodorów. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w postaci braku przeglądów eksploatacyjnych urządzeń (osadnika i separatora), dokumentacji efektywności ich działania jak również czyszczenia. Wydano zarządzenie pokontrolne
- ❖ "Arino House" (kontrola: maj-czerwiec 2012 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z sieci wodociągu miejskiego a ścieki odprowadzane do kanalizacji. Wody opadowe z terenu nieruchomości spływały zgodnie z naturalnym spadkiem terenu i wsiąkały w grunt. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej
- ❖ „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie, Oddział w Hajnówce (kontrola: lipiec-sierpień 2011 r.). Wodę na potrzeby zakładu pobierano z własnego ujęcia i wykorzystywano do celów technologicznych i socjalnobytowych. Stan formalnoprawny w zakresie poboru wody, odprowadzania wód opadowych i roztopowych z powierzchni szczelnej terenów przemysłowych zakładu ujętych w

system kanalizacyjny był uregulowany. Zakład prowadził systematyczne pomiary i ewidencję ilości pobieranej wody. Ścieki socjalne oraz technologiczne z działu produkcji węgla aktywnych odprowadzono do kanalizacji miejskiej. Ścieki opadowe z terenu zakładu były odprowadzane do rowu, a następnie do rzeki Leśnej. Zakład wywiązywał się z obowiązku prowadzenia badań odprowadzanych ścieków deszczowych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Na terenie powiatu od lipca 2013 roku przeprowadzono 9 kontroli podmiotów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, m.in. również z terenu miasta Hajnówka:

- ❖ Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce (kontrola: lipiec 2013 r.). Wodę na potrzeby kontrolowanego obiektu pobierano z miejskiej sieci wodociągowej, którą wykorzystywano do celów socjalno-bytowych i do instalacji zraszaczowej (schładzanie cystern) oraz do celów ppoż. Pobór wody został uregulowany umową zawartą z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Hajnówce. Ścieki socjalno-bytowe gromadzono w zbiorniku podziemnym. Wywozu ścieków dokonywało Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej
- ❖ Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. – Baza Paliw w Narewce (kontrola: wrzesień 2013 r.). Wodę na potrzeby socjalno-bytowe zakładu pobierano z wodociągu gminnego. Woda z własnego ujęcia wykorzystywana była głównie do napełniania zbiorników przeciwpożarowych. Stan formalno-prawny w zakresie eksploatacji urządzeń i poboru wody był uregulowany. Ścieki z zakładu odprowadzono do osadnika pełniącego rolę szamba, w którym został zablokowany odpływ. Ponadto na terenie zakładu znajdował się system kanalizacji deszczowej na autocysternowym froncie przeładunkowym z odpływem ścieków poprzez separator ropopochodnych i zbiornik odparowujący do studni chłonnej. Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania wód opadowych do ziemi został uregulowany. W wyniku kontroli stwierdzono, iż rejestr poboru wody z własnego ujęcia prowadzony jest nieprawidłowo oraz że nieużytkowane zbiorniki (do gromadzenia paliw) nie zostały wyczyszczone i zabezpieczone. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne.
- ❖ Miejska oczyszczalnia ścieków w Hajnówce-Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Hajnówce (kontrola: luty-marzec 2014 r.). Stan formalnoprawny w zakresie odprowadzania ścieków został uregulowany. Pozwolenie wodnoprawne zobowiązuje m.in. do wykonywania 12 razy w roku analiz ścieków odprowadzanych do odbiornika - rzeki Leśna Prawa. Na oczyszczalnię trafiały ścieki komunalne z terenu miasta oraz sąsiednich wsi: Dubiny, Lipiny, Nowosady i Zwodzieckie oraz ścieki przemysłowe z zakładów: Gryfskand Sp. z o.o. Oddział w Hajnówce, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce, Zakłady Maszynowe HAMECH, FORTE S.A. W ramach automonitoringu podmiot wykonywał badania ścieków odprowadzanych do rzeki. Badania zostały wykonane we własnym certyfikowanym laboratorium. Analiza przedstawionych wyników nie wykazała przekroczeń w zakresie wskaźników zanieczyszczeń określonych w obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym. Wyniki badań były regularnie przekazywane do WIOŚ w Białymstoku. W trakcie kontroli w dniach

21-22.02.2014 r. zostały pobrane do badań ścieki surowe i oczyszczone. Wyniki badań ścieków oczyszczonych nie wykazały przekroczeń warunków określonych w pozwoleniu. Zakład prowadził rejestr zrzutów awaryjnych ścieków z oczyszczalni do rzeki oraz zrzutów ścieków na urządzenia starej oczyszczalni w celu przeciwdziałania odpływowi ścieków nieoczyszczonych do środowiska w przypadku nadmiernych opadów deszczu. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

1.2. Powietrze atmosferyczne

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie Białystok – Hajnówka, Białystok – Bielsk Podlaski – Kleszczele – przejście graniczne Połowce, Hajnówka - Białowieża oraz Hajnówka – Bielsk Podlaski. Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi głównie z procesów spalania energetycznego są: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji zanieczyszczeń mają tlenki azotu, tlenek węgla i benzen.

Według danych GUS w 2011 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu hajnowskiego wyniosła 118 ton i w porównaniu do poprzedniego roku była ona niższa, a na przestrzeni wielolecia obserwuje się trend malejący. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2011 r. wynosiła 78 105 ton. W porównaniu do roku poprzedniego była ona niższa jednakże na przestrzeni kilku lat obserwuje się trend rosnący.

Według danych GUS w 2013 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu wyniosła 103 ton i w porównaniu do poprzedniego roku była ona niższa a na przestrzeni wielolecia obserwuje się trend malejący.

Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2013 r. wynosiła 66 093 ton. W porównaniu do roku poprzedniego była ona niższa jednakże na przestrzeni kilku lat obserwuje się trend rosnący.

Na terenie „strefy podlaskiej” która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem aglomeracji białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” **wykazała za rok 2011 przekroczenia norm dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu PM2,5.** Obszarem przekroczeń jest miasto Łomża, które leży również w „strefie podlaskiej.

Na terenie powiatu zostały przeprowadzone kontrole obiektów będących źródłami emisji. Wyniki kontroli obiektów będących źródłami emisji (w okresie od sierpnia 2010 – terminu opracowania poprzedniej oceny stanu środowiska na terenie powiatu do sierpnia 2011 roku) przedstawiono poniżej:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku; Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce (kontrola: sierpień/grudzień 2011 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń są: procesy

technologiczne (przeładunek i rozlewanie gazu płynnego). Zastosowano szczelny, ciśnieniowy system rurociągów w układzie autocysterna - zbiornik - budynek napełniania butli. W/w procesy mogą być jednak źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza. Dodatkowym źródłem emisji jest kocioł o mocy nominalnej 23 kW. Moc nominalna pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła zwolnionego z obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- MPO Sp. z o.o. w Białymstoku; Spalarnia odpadów medycznych eksploatowana w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Hajnówce (kontrola: wrzesień 2011 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń jest spalarnia odpadów medycznych. Spółka posiada decyzję ustalającą rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających dopuszczonych do wprowadzenia do powietrza ze spalarni odpadów medycznych. MPO Sp. z o.o. realizuje obowiązek wykonywania okresowych pomiarów emisji do powietrza z instalacji spalania odpadów eksploatowanej w SPZOZ w Hajnówce i przekazywania ich wyników do WIOŚ. W 2010 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów emisji fluorowodoru, substancji organicznych w przeliczeniu na całkowity węgiel organiczny oraz tlenku węgla z instalacji do termicznego przekształcania odpadów medycznych. Wydano decyzję o karze. Ostatnie pomiary nie wykazały przekroczeń wielkości emisji w stosunku do wartości dopuszczalnych.
- RINDIPOL S.A. w Hajnówce (kontrola: październik/listopad 2011 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń jest kotłownia „węgiel+biomasa” wyposażona w dwa kotły o łącznej mocy cieplnej 25 MWt, kotłownia „na biomasę” wyposażona w kocioł o mocy cieplnej 5,8 MWt oraz kotłownia olejowa wyposażona w dwa kotły o łącznej mocy cieplnej 13,6 MWt. W czasie kontroli przeprowadzono kontrolne pomiary emisji zanieczyszczeń z kotła. Wykazały przekroczenie dopuszczalnej wielkości emisji NO₂ w odniesieniu do wartości określonej w posiadanym przez zakład pozwoleniu zintegrowanym. Wydano decyzję o karze. Zakład wywiązuje się z obowiązku prowadzenia pomiarów stężeń substancji zanieczyszczających w gazach odlotowych z eksploatowanych kotłów - ostatnie pomiary nie wykazały przekroczeń.
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Hajnówce (kontrola: grudzień 2011r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń są: kotłownia wyposażona w 2 kotły o nominalnej mocy cieplnej 2,5 MW każdy i 1 kocioł o nominalnej mocy cieplnej 1,0 MW; kotłownia wyposażona w kocioł o mocy cieplnej 22 kW; kotłownia wyposażona w 3 kotły o niewielkiej mocy cieplnej (ok. 0,5 MW). Przedsiębiorstwo posiada pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji energetycznej z jednej kotłowni. Zgodnie z obowiązującymi przepisami pozostałe kotłownie nie wymagają pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, ani zgłoszenia. Podczas kontroli dokonano kontrolnego pomiaru emisji zanieczyszczeń z jednej kotłowni – brak przekroczeń. Zakład wywiązuje się z obowiązku prowadzenia pomiarów stężeń substancji zanieczyszczających w gazach odlotowych z eksploatowanych kotłów. Ostatnie pomiary nie wykazały przekroczeń. Wyniki prowadzonych okresowych pomiarów wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza przekazywane są do WIOŚ w Białymstoku.
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce (kontrola: luty 2012 r.) Na podstawie zgłoszenia WIOŚ przeprowadził kontrolę interwencyjną w zakładzie. Ustalono, że zakład posiada kotłownię z kotłem o mocy 60 kW. W dniu

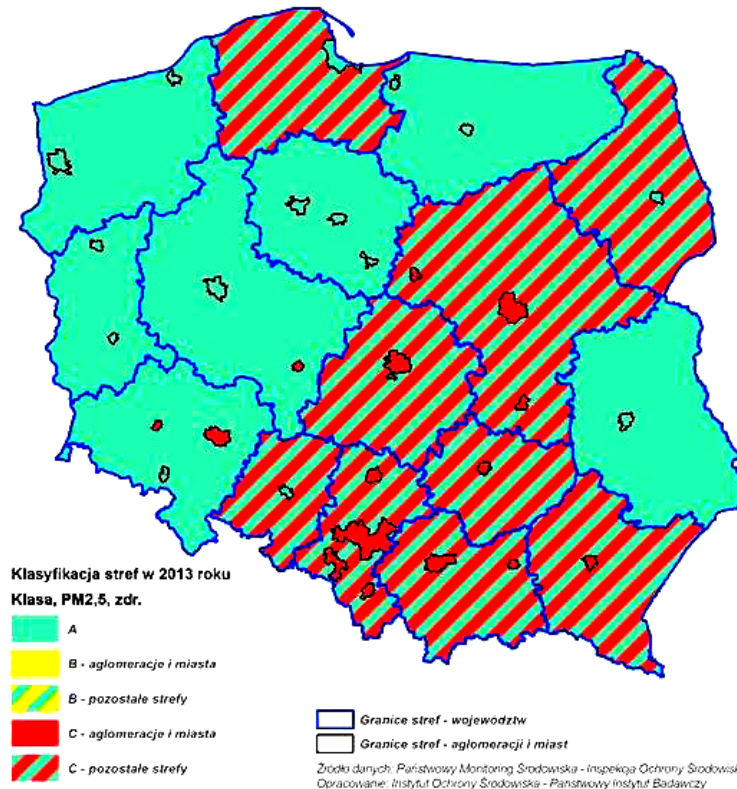
kontroli kocioł był eksploatowany. Nie stwierdzono intensywnego dymienia z emitora odprowadzającego zanieczyszczenia. W kotłowni materiałem przygotowanym do spalania były kawałki drewna oraz trociny. W trakcie oględzin terenu nie stwierdzono jakichkolwiek odpadów przygotowanych do spalania. Część budynku, w którym znajdują się pomieszczenia biurowe i socjalne ogrzewana jest za pomocą kotła c.o. + c.w.u. o mocy 25 kW. W dniu kontroli kocioł był eksploatowany. Nie stwierdzono intensywnego dymienia z emitora. Materiałem przygotowanym do spalania był węgiel groszek eko. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- Ali-Kam Hasin Farhan w Białymstoku; Stacja paliw płynnych w Hajnówce (kontrola: kwiecień 2012 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń jest kocioł o mocy 21 kW oraz procesy rozładunkowo-nalewowe. Moc nominalna kotła pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła zwolnionego z obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej. Jednostka zgłosiła wymagane dla instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- Arino House Sp. z o.o. w Hajnówce (kontrola: maj 2012 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń jest kocioł (automatyczny zespół spalania drewna rozdrobnionego) oraz lakiernia. Moc kotła pozwala na zwolnienie go z obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej. Zakład posiada pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z procesów lakierowania. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- Zakłady Maszynowe „HAMECH” Sp. z o.o. w Hajnówce (kontrola: czerwiec 2012r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń są: 2 ściany sucha i mokra (mechaniczny rodzaj odciągu gazów, wentylator dachowy); 2 zespoły dwóch ścian wyciągowych mokrych; półautomatyczne urządzenie do spawania; 4 kotły opalane biomasą. Zakład posiada pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z prowadzonych procesów malarskich i spawalniczych. Zakres i sposób monitorowania wielkości emisji jest uregulowany w/w decyzją. Zgodnie z nią zakład powinien prowadzić okresowo raz na rok pomiary wielkości emisji lotnych związków organicznych. Ostatnie pomiary zostały wykonane w 2010 r. i 2011 r. – nie wykazały przekroczeń. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce (kontrola: styczeń/luty 2012 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń są dwa nowe kotły o mocy całkowitej 6,6 MW. Powyższe kotły są eksploatowane od kwietnia 2011 r.. Stare jednostki kotłowe kocioł o mocy cieplnej 4,76 MWt i kocioł o mocy cieplnej 3,43 MWt stanowią rezerwę. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska podmiot dokonał zgłoszenia nowej instalacji. Po uruchomieniu wykonano kontrolny pomiar emisji zanieczyszczeń z nowych kotłów, który wykazał dotrzymanie dopuszczalnych warunków emisji zanieczyszczeń. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- GRYFSKAND Sp. z o. o. w Gryfinie; Oddział w Hajnówce (kontrola: lipiec/sierpień 2012 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń są: dwa kotły utylizacyjne, młyny węgla kamiennego i węgla drzewnego oraz odsiewacze węgla drzewnego i węgli formowanych, koks aktywnego, sorbentów. Zakład posiada decyzję określającą rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających dopuszczonych do wprowadzania do powietrza z procesów wytwórczych. Podczas kontroli stwierdzono, że instalacja do produkcji węgla drzewnego eksploatowana jest z naruszeniem warunków pozwolenia (istotne zwiększenie produkcji węgla drzewnego

aktywnego w skali roku). W związku z powyższym pouczono kontrolowanego, że posiadana decyzja wymaga uaktualnienia. W czasie kontroli, ze względów technicznych kontrolne pomiary emisji zanieczyszczeń nie zostały przeprowadzone.

Wyniki kontroli obiektów będących źródłami emisji w 2013 r. przedstawiono poniżej:

- GRYFSKAND Sp. z o. o. w Gryfinie; Oddział w Hajnówce (kontrola: lipiec 2013 r. listopad/grudzień 2013 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń są: kocioł utylizacyjny; młyn węgla kamiennego; młyn węgla drzewnego; odsiewacz węgla drzewnego; odsiewacz węgli formowanych, koksu aktywnego oraz sorbentów. W trakcie kontroli (w dniu 16.07.2013 r.) stwierdzono, iż gardziel połączeniowa pieca obrotowego z czopuchem jest nieszczelna, co powoduje zadymienie pomieszczenia kotłowni oraz niezorganizowaną emisję zanieczyszczeń do powietrza poprzez nieszczelności w konstrukcji budynku. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości. Podmiot posiada decyzję, określającą rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających dopuszczonych do wprowadzenia do powietrza z procesów wytwórczych. W czasie kontroli przeprowadzono pomiary emisji z kotła utylizacyjnego, które wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu w odniesieniu do wielkości dopuszczalnej. Wydano decyzję o karze. Kolejna kontrola wykazała, że piec obrotowy karbonizacyjny posiada nieszczelność na uszczelnieniu części gardzieli z kominem oraz na połączeniu z suszarką obrotową, co powoduje zadymienie pomieszczenia kotłowni oraz niezorganizowaną emisję zanieczyszczeń do powietrza poprzez nieszczelności w konstrukcji budynku. Według oświadczenia przedstawiciela Zakładu sytuacja taka była spowodowana awarią - przepaleniem części materiału uszczelniającego. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości. W czasie kontroli przeprowadzono pomiary emisji z kotła utylizacyjnego, które wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu w odniesieniu do wielkości dopuszczalnej, określonej w posiadanym przez zakład pozwoleniu. Wydano decyzję o karze.
- PGK Białystok - Baza Magazynowa i Rozlewnia gazu Płynnego w Hajnówce (kontrola: lipiec 2013 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń są procesy technologiczne oraz kocioł o mocy nominalnej 23 kW. Moc kotła pozwala na zakwalifikowanie go jako źródła zwolnionego z obowiązku posiadania decyzji o emisji dopuszczalnej oraz zgłoszenia instalacji. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- Sprzedaż i Naprawa Klimatyzacja Chłódnictwo AGD w Hajnówce (kontrola: grudzień 2013 r.) Na terenie zakładu znajduje się wyposażenie techniczne do wykonywania działalności związanej z substancjami kontrolowanymi. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

RYСУNEK NR 3 Klasyfikacja stref dla pyłu zawieszono PM_{2,5} w 2013 r. (kolor czerwony – przekroczenie normy).

Źródło: „Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w woj. podlaskim w 2012 r.”. WIOŚ Białystok 2013 r.

RYСУNEK NR 4 Klasyfikacja stref dla pyłu zawieszono PM₁₀ w 2013 r. (kolor czerwony – przekroczenie normy).

Źródło: „Informacja o stanie środowiska na obszarze województwa podlaskiego w 2013 r.”. WIOŚ Białystok 2014 r.

1.2. Gospodarka odpadami

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie powiatu hajnowskiego są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W latach 2005-2010³ roczna ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu uległa wyraźnemu zmniejszeniu. W 2010 r. zebrano 4881,05Mg odpadów, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 105 kg/rok. Bardzo niski wskaźnik sugeruje, że prawdopodobnie występuje powszechnie zjawisko wyrzucania śmieci na dzikie wysypiska i ich spalania w paleniskach domowych. Na wynik może mieć wpływ także brak rzetelnej ewidencji przyjmowanych odpadów na składowiskach. Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich kierowanie na składowiska.

Dokładna informacja dotycząca gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Hajnówka zawarta została w corocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

1.3. Poważne awarie

WIOŚ w Białymstoku prowadzi rejestr i kontrole obiektów mogących spowodować poważne awarie w środowisku. W rejestrze znajduje się 5 zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu, które możemy podzielić na 3 grupy: zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej, zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej oraz inne zakłady mogące być źródłem poważnej awarii przemysłowej.

Zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej zlokalizowane na terenie miasta Hajnówka:

- TERMINAL INTEGRO Sp. z o.o. Planta 17-220 Narewka (magazynowana i przeładowywana substancja niebezpieczna to mieszaniny gazów propan-butan).
- "KRYPTON" Sp. z o.o. ul. Wałowa 6, 08-110 Siedlce Oddział Zabłotczyzna 30 (magazynowana i przeładowywana substancja niebezpieczna to mieszaniny gazów propan-butan).

Zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku 15-423 Białystok, ul. Grochowa 2a, Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce, ul. Białostocka 7 D (magazynowana i przeładowywana substancja niebezpieczna to mieszaniny gazów propan-butan).

Inne zakłady mogące być źródłem poważnej awarii przemysłowej:

- „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych w Hajnówce (magazynowana substancja niebezpieczna to mieszaniny gazów propan-butan).

Wymienione powyżej zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) opracowały, wymagane przepisami, dokumentacje dotyczące ich bezpieczeństwa: Programy zapobiegania awariom, Raporty o bezpieczeństwie, Wewnętrzne plany operacyjno-ratownicze. Wszystkie ZDR z terenu Powiatu Hajnowskiego w rozpatrywanym okresie przeprowadziły aktualizacje posiadanych dokumentacji, raporty o bezpieczeństwie zostały zatwierdzone decyzjami przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku. Zakłady poddawane są cyklicznie kontrolom WIOŚ w Białymstoku, zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska, co najmniej raz w roku. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Białymstoku Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu Płynnego w Hajnówce jest zakładem zaliczonym do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej. Przedsiębiorstwo opracowało wymagany przepisami „Program zapobiegania poważnym awariom przemysłowym na terenie Zakładu gazu Bezprzewodowego w Hajnówce przy ul. Białostockiej 7D”. Zakład poddawany jest cyklicznie kontrolom WIOŚ w Białymstoku, zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska, co najmniej raz na dwa lata. Poza zakładami ZDR i ZZR, zakładem który może być źródłem poważnej awarii przemysłowej na terenie powiatu Hajnowskiego jest „GRYFSKAND” Sp. z o.o. w Gryfinie Oddział w Hajnówce Zakład Produkcji Węgla Aktywnych w Hajnówce wykorzystujący mieszaniny gazów propan-butan jako paliwo w posiadanych instalacjach technologicznych. W wyniku kontroli w/w instalacji nie stwierdzono nieprawidłowości. Zalecenia wydane po poprzednich kontrolach WIOŚ zostały zrealizowane. W rozpatrywanym okresie na terenie powyższych zakładów nie nastąpiły istotne zmiany w ruchu.

1.4. Hałas

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku prowadzi badania hałasu komunikacyjnego i przemysłowego na terenie całego województwa podlaskiego. Badania przeprowadzane są w ramach planowych kontroli, a także w ramach działań interwencyjnych w wyniku skarg społeczeństwa.

Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu przy drogach mają parametry źródła, tzn. parametry ruchu drogowego, do których należą: natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich i motocykli oraz prędkość potoku pojazdów. Bardzo duży wpływ odgrywa stan techniczny pojazdów. Poza wymienionymi czynnikami dodatkowy wpływ na poziom emitowanego hałasu w warunkach miejskich ma też płynność ruchu, a także styl jazdy. O wielkości natężenia hałasu decydują również: pochylenie odcinka, wysokość odbiorcy nad jezdnią, odległość odbiorcy od jezdni, kształt i sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, trawa itp.), ukształtowanie terenu i sposób jego zagospodarowania oraz ewentualne przeszkody.

Ochrona przed hałasem drogowym dotyczy metod i sposobów zarówno w strefie emisji (powstawania) jak i imisji (odbioru) hałasu.

Zagrożenie hałasem przemysłowym związane jest głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu zakładów. Emisja hałasu przemysłowego jest uzależniona w dużym stopniu od procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także

izolacyjność akustyczna i lokalizacja źródła są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości dla otoczenia.

W opisywanym okresie, na terenie miasta Hajnówka Inspektorat przeprowadził kontrole:

- RINDIPOL S.A. Ciepłownia w Hajnówce, ul. 3 Maja 51, Hajnówka (kontrola październik- listopad 2011 r.). Do najistotniejszych źródeł i miejsc powstawania hałasu na terenie kontrolowanego zakładu, z których emisja hałasu mogłaby stanowić problem w środowisku zewnętrznym (poza zakładem) należą budynki z pracującymi wewnątrz w ruchu ciągłym urządzeniami oraz pracujący obecnie średnio ok. 4 – 6 godzin na dobę rębak bębnowy służący do rozdrabniania zrzyn. Kontrolowany obiekt posiada pozwolenie zintegrowane, w którym zostały określone dopuszczalne poziomy hałasu: 55 dB A w godz. 6⁰⁰-22⁰⁰, 45 dB A w godz. 22⁰⁰-6⁰⁰. Zakład wywiązuje się z obowiązku prowadzenia, co najmniej raz na dwa lata pomiarów wielkości emisji hałasu emitowanego do środowiska. Ostatnie badania wykonane w dniu 15.10.2010 r. nie wykazały występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych na pobliskich terenach zabudowy mieszkaniowej.
- Fornir Hajnówka – Zakład Produkcyjny w Hajnówce, ul. 3 Maja 51 (kontrola w grudniu 2011 r.). Przedmiotem działalności firmy jest produkcja i sprzedaż okleiny z drewna naturalnego. W Hajnówce przy ul. 3 Maja 51 prowadzony jest tylko magazyn i sprzedaż okleiny gotowej. Najbliższe sąsiedztwo stanowią zakłady produkcyjne, nieużytki, droga dojazdowa oraz sklep wielkopowierzchniowy. Zewnętrznym źródłem hałasu jest praca wózka widłowego, źródeł wewnętrznych nie ma ze względu na to, iż w zakładzie nie są prowadzone prace produkcyjne. Zakład nie posiada decyzji starosty powiatowego określającej dopuszczalne wielkości hałasu przenikającego do środowiska powstających w wyniku prowadzonej działalności. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska dopuszczalne wielkości hałasu dla tego podmiotu wynoszą: 55 dB A w godz. 6⁰⁰ – 22⁰⁰; 45 dB A w godz. 22⁰⁰ – 6⁰⁰. W trakcie kontroli pomiary emisji hałasu nie były wykonywane z powodu braku źródeł emisji.
- Fabryka mebli „FORTE” S.A. w Ostrowi Mazowieckiej – Oddział w Hajnówce, ul. 3 Maja 51 (kontrola w grudniu 2011 r.). Przedmiotem działalności jest produkcja mebli z drewna litego i naturalnych oklein z płyty wiórowej. W roku 2010 w zakładzie zmieniono proces technologiczny w związku z czym wyłączono z eksploatacji dwa filtry tkaninowe (jeden od strony ul. Ciesielskiej, drugi od strony ogródków działkowych). W skład zmodernizowanej instalacji wchodzi: 10 wentylatorów wyciągowych filtrów tkaninowych, 1 wentylator przesypowy trocin, 1 wentylator przesypowy, 1 wentylator wyciągowy od cyklonu. Wewnętrznymi źródłami hałasu są zlokalizowane wewnątrz hal produkcyjnych linie produkcyjne i wykorzystywane przy produkcji maszyny. Oddział w Hajnówce posiada decyzję Starosty Powiatowego w Hajnówce określającą dopuszczalne poziomy hałasu emitowanego do środowiska: na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 50 dB A w godz. 6⁰⁰ – 22⁰⁰, 40 dB A w godz. 22⁰⁰ – 6⁰⁰, na terenach mieszkaniowo – usługowych 55 dB A w godz. 6⁰⁰ – 22⁰⁰, 45 dB A w godz. 22⁰⁰ – 6⁰⁰. Przeprowadzone w trakcie kontroli pomiary emisji hałasu w punkcie przy ul. Ciesielskiej 15 w porze dziennej nie wykazały

występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych hałasu. W porze nocnej zakład nie pracuje. Po poprzedniej kontroli zakładu, która wykazała występowanie przekroczeń wartości hałasu w tym punkcie pomiarowym urządzenia zamontowane od ul. Ciesielskiej zostały wyłączone z eksploatacji. Zakład wywiązuje się z wykonywania pomiarów hałasu raz na dwa lata zgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym.

- Zakłady Maszynowe „Hamech” Sp. z o.o., ul. Armii Krajowej 3, Hajnówka (kontrola w czerwcu 2012 r.). Spółka specjalizuje się w kompleksowej realizacji obiektów suszarniano – energetycznych, a także modernizacji starych kotłowni i suszarni na bazie sprawdzonych technologii. Źródłami zewnętrznymi hałasu jest praca urządzeń wentylacji poszczególnych hal, systemy wyciągu zanieczyszczeń z procesów spawalniczych i malarskich oraz ruch wewnętrzny na placach składowych i magazynowych. Wyciągi i wyrzutnie wentylacji usytuowane są od strony południowo – zachodniej zakładu, tzn. od strony sąsiadujących terenów przemysłowych. Podmiot prowadzi badania automonitoringowe hałasu. Przeprowadzona wizja lokalna terenu zakładu, oględziny i ocena sposobu eksploatacji instalacji i urządzeń technologicznych, instalacji i urządzeń chroniących środowisko w zakresie emisji hałasu nie wykazała nieprawidłowości. Należy podkreślić, że na skutek przeprowadzonych kontroli oraz obowiązku uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla niektórych przedsiębiorstw, wiele zakładów przemysłowych wprowadziło już lub wprowadza szereg zabezpieczeń akustycznych, które skutecznie wyeliminowały nadmierny hałas na terenach mieszkalnych. Najczęściej stosowanymi zabezpieczeniami były: wyciszenia i wygłuszenia maszyn, obudowy akustyczne, tłumiki, kabiny dźwiękoszczelne, środki natury organizacyjnej (np. zmiana trybu pracy zakładu), dobór mało hałaśliwej technologii produkcji, urządzeń, maszyn i środków transportu, ekrany akustyczne

1.5. Pola elektromagnetyczne

Od roku 2008 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku realizuje program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska⁸. Program zakłada skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich. Zakres badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. W ramach 3-letniego programu, Inspektorat corocznie przeprowadza pomiary w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa.

W roku 2011, na obszarze powiatu hajnowskiego , pomiary przeprowadzono w 2 miejscowościach: w **Hajnówce** i Białowieży.

TABELA NR 7 Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie powiatu hajnowskiego w roku 2011.

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
1	Hajnówka	N 52°44'14,4' E 22°25'25,5'	0,28	0,014	4,0
2	Białowieża	N 52°42'07,4' E 23°51'07,4'	0,07	0,0035	1,0

Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego. WIOŚ Białystok 2012 r.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdza się, iż w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone pomiary na terenie całego województwa podlaskiego, nie wykazały występowania przekroczeń norm w żadnym z punktów pomiarowych (norma wynosi 7 V/m). Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w żadnym przypadku nie przekroczyła wartości 1 V/m.

Na rok 2012 Inspektorat zaplanował na terenie powiatu pomiary pól elektromagnetycznych w Kleszczelach i Narwi. Wyniki przeprowadzonych pomiarów zostaną przedstawione w kolejnej informacji o stanie środowiska na terenie powiatu

W roku 2013, na obszarze powiatu hajnowskiego, pomiary przeprowadzono w 3 miejscowościach: w Hajnówce, Czeremsze i Narewce

TABELA NR 8 Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie powiatu hajnowskiego w roku 2013.

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
1	Hajnówka (centrum miejscowości, ul. 3 Maja 44/Parkowa 2)	N 52°44'16,5" E 23°35'16,3"	0,18	0,009	2,6
2	Czeremcha (centrum miejscowości)	N 52°30'55,0" E 23°21'05,5"	≤0,1	-	1,4
3	Narewka (centrum miejscowości, ul. Hajnowska – plac przy rzece)	N 52°50'07,2" E 23°45'12,9"	≤0,1	-	1,4

Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu hajnowskiego. WIOŚ Białystok 2014 r.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdza się, iż **w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń** dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone pomiary na terenie całego województwa podlaskiego, nie wykazały występowania przekroczeń norm w żadnym z punktów

pomiarowych (norma wynosi 7 V/m). Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w żadnym przypadku nie przekroczyła wartości 1 V/m.

Na rok 2014 Inspektorat zaplanował na terenie powiatu pomiary pól elektromagnetycznych w Hajnówce i Białowieży. Wyniki przeprowadzonych pomiarów zostaną przedstawione w kolejnej informacji o stanie środowiska na terenie powiatu

4. OCENA REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH W PROGRAMIE

W celu przedstawienia oceny stopnia wdrażania zadań określonych w POŚ, w poniższej tabeli zestawiono poszczególne zadania oraz określono stopień zaawansowania ich realizacji.

Brak realizacji wyznaczonego w POŚ zadania należy traktować jako wskazanie do jego realizacji w przyszłości.

W niniejszym sprawozdaniu nie omawia się wykonania zadań długoterminowych, gdyż czas przeznaczony na ich realizację wykracza poza dany okres sprawozdawczy. Zaznaczyć jednak należy, że są one realizowane.

TABELA NR 9 Realizacja zadań określonych w POŚ

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna (w nawiasie podać jednostki włączone)	Koszty w tys. zł					Źródła finansowania (podać udział w %)	Stan zaawansowania prac
			2012	2013	2014	2015	2016 - 2019		
1.	Rozbudowa i remont sieci wodociągowej	PWiK Hajnówka	200	150	150	150	400	100% środki własne	Budowa sieci wodociągowej w 2012r. (0,4km): ul. Poziomkowa, Kolejki Leśne, 11-go Listopada, Wrzosowa; w 2013r. (1,2km): Wydmuchowo, Żytnia, Łagodna, Międzytory, Słoneczna, Truskawkowa
2.	Wymiana agregatu prądotwórczego na stacji uzdatniania wody	PWiK Hajnówka	80					100% pożyczka WFOŚi GW	Nie podjęto działań
3.	Rozbudowa i remont sieci kanalizacyjnej	PWiK Hajnówka	400	300	300	300	800	100% środki własne	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w 2012r. (1,7km): Słonecznikowa, Wrzosowa, Poziomkowa, Kolejki Leśne, 11-go Listopada, Sokola, Akacyjowa, Dębowa, Prusa; 2013r. (1,7km): Wydmuchowo, Żytnia, Jaskółki, Łagodna, Międzytory, Truskawkowa, Fabryka Chemiczna, Ks. Wierobieja
4.	Modernizacja linii ściekowej oczyszczalni ścieków	PWiK Hajnówka	2 000					80% pożyczka WFOŚi GW 20% środki własne	Wymieniono system napowietrzania i mieszania ścieków w bioreaktorach, zmodernizowano układ hydrauliczny komory rozdziału ścieków, zmodernizowano stopień oczyszczania mechanicznego poprzez wymianę sita wraz z płuczką skratek oraz zamontowano płuczkę piasku.
5.	Rozbudowa linii ściekowej oczyszczalni ścieków	Gmina Miejska Hajnówka			3 000	5 000		70% pożyczka UE 30%pożyczka	
6.	Rozbudowa linii osadowej oczyszczalni ścieków	PWiK Hajnówka					10 000	60% dotacje UE 40% pożyczka	
7.	Modernizacja kluczowych pompowni ścieków	PWiK Hajnówka	200					100%pożyczka WFiGW	

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna (w nawiasie podać jednostki włączone)	Koszty w tys. zł					Źródła finansowania (podać udział w %)	Stan zaawansowania prac
			2012	2013	2014	2015	2016 - 2019		
8.	Renowacja parku miejskiego	Urząd Miasta Hajnówka			30		180	Urząd Miasta Hajnówka oraz z funduszy Unii lub krajowe.	Nie podjęto działań
9.	Festyn Ekologiczny: propagowanie postaw ekologicznych, właściwej gospodarki odpadami, ochrony ziemi, wód i powietrza	Urząd Miasta Hajnówka	10	12	12	14	56	70% środki własne 30%środki zewnętrzne	Na terenie miasta Hajnówka organizowane są liczne inicjatywy mające na celu podnoszenie wiedzy z tematyki przyrodniczej i środowiskowej, organizowane zarówno przez instytucje administracji publicznej, placówki szkolne oraz organizacje pozarządowe. Jako przykłady można wymienić m. in.: <ul style="list-style-type: none"> • Ekoolimpiadę Wiedzy Ekologicznej skierowaną do uczniów szkół specjalnych; • Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Ekologicznej "Bioróżnorodność i formy ochrony przyrody w Polsce", Białowieski PN;
10.	Wspieranie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych	Urząd Miasta Hajnówka (szkoły podstawowe, gimnazjalne, przedszkola)	5	5	5	5	20	70,00% środki własne 30% środki zewnętrzne	Głównymi ośrodkami edukacji ekologicznej w powiecie hajnowskim są m. in.: <ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Edukacji Przyrodniczej Białowieskiego Parku Narodowego w Białowieży, • Ośrodek Edukacji Leśnej Jagiellońskie w Białowieży, <i>(źródło: www.zielonalekcja.pl)</i> <p>Prowadzone przez nie działania skupiają się przede wszystkim na promocji walorów przyrodniczych najbliższej okolicy oraz propagowaniu postaw proekologicznych. Najczęściej oferuje się aktywne formy edukacji tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia terenowe - na ścieżkach edukacyjnych, obserwacje ptaków, badania właściwości wody i gleby, • warsztaty - np. z rozpoznawania tropów, oznaczania gatunków, dotyczące odpadów,

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna (w nawiasie podać jednostki włączone)	Koszty w tys. zł					Źródła finansowania (podać udział w %)	Stan zaawansowania prac
			2012	2013	2014	2015	2016 - 2019		
									energii, żywności itp. <ul style="list-style-type: none"> • seminaria dla nauczycieli, • konkursy wiedzy o przyrodzie, konkursy plastyczne i fotograficzne, • akcje i kampanie przyrodnicze. Mocno rozwinięte są także formy typu: <ul style="list-style-type: none"> • wystawy stacjonarne i objazdowe, • opracowywanie pomocy dydaktycznych, • projekcje filmów, • działalność wydawnicza, • udostępnianie zbiorów bibliotecznych.

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta, APOŚ, WIOŚ w Białymstoku, sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Hajnówka za rok 2011 i 2012.

TABELA NR 10 Zadania inwestycyjne realizowane w latach 2011-2013

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Koszty w tys. zł	Źródła finansowania (podać udział w %)
2011 r.				
1.	Przebudowa ul. Spokojnej, Dalekiej, Sosnowej, Leśnej, Milkowskiego	Miasto Hajnówka	3 226,065	Środki własne
2.	Przebudowa ul. Bohaterów Warszawy	Miasto Hajnówka	157,201	Środki własne
3.	Wykonanie robót ziemnych, podbudowy i kanalizacji deszczowej w ul. Stara Judzianka, Bocianie, Malinowej, Poziomkowej, Kamiennej, Prusa – I etap	PWiK Hajnówka	207,057	Środki własne
4.	Przebudowa ul. Sienkiewicza	Miasto Hajnówka	184,500	Środki własne
5.	Przebudowa ul. Wąskiej oraz „bez nazwy” od ulicy Bielskiej	Miasto Hajnówka	79,643	Środki własne
6.	Wykonanie dokumentacji technicznej i audytów energetycznych na termomodernizację budynków przedszkola nr 3 ul. Rieczna i przedszkola nr 5 ul. Reja oraz projektu wymiany instalacji c.o.	Miasto Hajnówka	30,873	Środki własne
7.	Wykonanie dokumentacji technicznej i audytów energetycznych na termomodernizację budynku szkoły podstawowej nr 3 oraz projektu wymiany instalacji c.o.	Miasto Hajnówka	22,140	Środki własne
8.	Wykonanie dokumentacji technicznej i audytów energetycznych na termomodernizację budynku dydaktycznego przy ul. Piłsudskiego	Miasto Hajnówka	12,064	Środki własne
9.	Rekultywacja miejskiego składowiska	Miasto Hajnówka	1 476,126	Dofinansowanie RPO Województwa Podlaskiego Budżet miasta
10.	Budowa ekranów dźwiękochłonnych wokół przytuliska dla bezdomnych zwierząt	Miasto Hajnówka	146,370	Środki własne
11.	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Grabowej oraz konserwacja, naprawa kanalizacji deszczowej w ul. Reja, Nowowarszawskiej, Rakowieckiego i	PWiK Hajnówka	26,400	Środki własne

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Koszty w tys. zł	Źródła finansowania (podać udział w %)
	Jodłowej			
2012 r.				
1.	Przebudowy ulic: Jagiełły, 11 Listopada, Bocianie, Judzianka Stara, Prusa, Orzeszkowej (I etap), Duboisa, Poziomkowej, Malinowej, Kamiennej, Wojska Polskiego, Skośnej, Mazury	Miasto Hajnówka	2 928,193	Środki własne
2.	Wykonanie robót ziemnych, podbudowy oraz kanalizacji deszczowej w ul. Kolejki Leśne	PWiK Hajnówka	106,385	Środki własne
3.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Miasto Hajnówka	2 615,728	Środki własne
4.	Opracowanie dokumentacji technicznej na termomodernizację budynku Zespoły Szkół nr 2	Miasto Hajnówka	27,060	Środki własne
5.	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz ze studium wykonalności dla zadania: „Modernizacja instalacji ciepłej wody użytkowej z zastosowaniem kolektorów słonecznych w budynkach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych” oraz zadania: „Zwiększenie udziału energii odnawialnej na terenie miasta Hajnówka poprzez instalację kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej”	Miasto Hajnówka	27,905	Środki własne
6.	Wykonanie audytu energetycznego parku wodnego pod względem możliwości wykorzystania źródeł energii odnawialnej	Miasto Hajnówka	5,904	Środki własne
2013 r.				
1.	Przebudowa ulic: E. Orzeszkowej, Łagodnej, Słonecznej, Międzytory, Duboisa, Ptaszyńskiego, Kolejki Leśne, Żwirowej, Żwirowej-łącznik, Werbachowskiego	Miasto Hajnówka	1 106,169	Środki własne

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Koszty w tys. zł	Źródła finansowania (podać udział w %)
2.	Opracowanie dokumentacji na termomodernizację budynku przy ul. Armii Krajowej	Miasto Hajnówka	42,758	Środki własne
3.	Zwiększenie udziału energii odnawialnej na terenie miasta Hajnówka			

5. MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, 2012 – 2013

TABELA NR 11 Wskaźniki monitorowania Programu

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy	Stan na rok 2013
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko			
1.	Jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	III	b.d.
2.	Ilość wody zużywanej dla celów socjalnych (m ³ /M/rok)	31,4	49,4
3.	% wskaźnik zwodociągowania Miasta	95,5	96,6
4.	% wskaźnik skanalizowania Miasta	85,7	86,9
5.	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej (%)	0,9	0,9
6.	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością GUS (bez CO ₂) (Mg)	103	b.d.
7.	Wskaźnik lesistości (%).	3,9	3,9
8.	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną (ha)	22,6	22,6
B. Wskaźniki ekonomiczne			
9.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska (tys. zł)	2 347,00	4 970,00

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta, APOŚ, WIOŚ w Białymstoku, www.stat.gov.pl, obliczenia własne.

6. PODSUMOWANIE

Wypełniając ustawowy, wynikający z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 ze zm.) obowiązek sporządzania co 2 lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska przez organ wykonawczy miasta, które przedstawia się radzie miasta, Burmistrz Miasta Hajnówka wykonał raport z realizacji programu ochrony środowiska dla miasta Hajnówka.

Niniejszy raport z wykonania POŚ dla miasta Hajnówka na lata 2012 - 2013 został wykonany zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Z niniejszego raportu wynika, że z szeregu zadań założonych w POŚ, w okresie sprawozdawczym wykonywano ich znaczącą ilość, były to m. in.:

- zadania z zakresu edukacji ekologicznej - zadania te są o tyle trudne, że wymagają sporych nakładów finansowych, a nie dają skutków widocznych w krótkim okresie czasu; są one jednak kluczowe i niezbędne, stanowią bowiem dopełnienie innych proekologicznych działań podejmowanych przez Urząd Miasta,
- zadania z zakresu modernizacji dróg gminnych oraz projektów technicznych, studiów wykonalności na budowę dróg,
- zadania z zakresu termomodernizacji budynków publicznych – szereg zadań obejmował wymianę stolarki okiennej głównie w szkołach, internatach, wykonanie elewacji budynków oraz modernizacja systemów grzewczych.

Reasumując ogólną ocenę stanu realizacji POŚ w ujęciu rzeczowym i finansowym należy stwierdzić, iż stopień realizacji zaplanowanych zadań w latach 2012 - 2013 było na poziomie zaawansowanym, większość zadań została wykonana. W latach 2012-2013 r. na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska poniesiono łącznie koszt **ponad 7 mln zł**. Na wykonanie zadań wydatkowano również środki budżetu miasta.

Z danych zamieszczonych w niniejszym Raporcie wynika, iż realizacja POŚ przebiega prawidłowo, a założenia są zasadniczo zgodne z osiąganymi rezultatami.

7. ŹRÓDŁA:

- 1) Programu ochrony środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2012 – 2016 z perspektywą do 2019 r.
- 2) Raport o stanie środowiska w województwie podlaskim w 2012 roku – WIOŚ Białystok 2013 r.
- 3) www.stat.gov.pl.
- 4) Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Hajnówka za rok 2011.
- 5) Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Hajnówka za rok 2012.
- 6) Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Hajnówka za rok 2013.

8. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1 Ankieta na potrzeby wykonania następnego raportu z POŚ

ANKIETA DLA GMIN I INNYCH INSTYTUCJI

---

1. Nazwa gminy:

---

2. Adres siedziby Urzędu Gminy, telefon i faks, adres poczty elektronicznej i nazwa strony internetowej:

2a. Powiat:

2b. Województwo:

---

3. Identyfikator

---

4. Identyfikator

---

5. Organy i osoby uprawnione do reprezentowania:

(imię, nazwisko, stanowisko, telefon, fax, adres poczty elektronicznej)

---

6. Liczba mieszkańców: .....

---

7. Obszary gminy w km²:

w tym:
tereny rolne:..... km², tereny zurbanizowane:.....km²,
tereny leśne:..... km², nieużytki:..... km².

---

8. Charakter administracyjny gminy:

miejska

miejsko wiejska

wiejska

9. Charakter ekonomiczny gminy (według dominującego zajęcia ludności):

- rolnicza
  rolniczo-przemysłowa
  przemysłowa
 przemysłowo-handlowa
 turystyczna
  handlowa
  wielobranżowa

10. Paliwa: Główne sposoby ogrzewania domów od 1 (najważniejsze) do 6 (najmniej znaczące):

sposób ogrzewania	klasyfikacja punktowa
indywidualne piece węglowe	
gaz z butli	
gaz z sieci	
olej opałowy	
ciepło z miejskiej sieci	
piece na drewno lub inny rodzaj biomasy	
inne odnawialne źródła energii: pompy ciepła	
kolektory słoneczne	
inne:	

11. Wyniki pomiarów przeprowadzonych przez PWIOŚ w zakresie emisji hałasu przenikającego do środowiska:

Miejsce pomiaru	Poziom hałasu (dB)		LATA *		
	Pora dnia	Pora nocy	.....	.....	.....

* - zaznaczyć X rok zdarzenia

12. Istniejąca infrastruktura techniczna

12.1. Liczba użytkowników:

Sieć:	Liczba mieszkańców .....r.:	Liczba mieszkańców ..... r.:	Liczba mieszkańców ..... r.:
Wodociągi			
Kanalizacja			
Gazowa			
Elektryczna			
Ciepłociąg			

12.2. Długość sieci [km]:

Sieć:	.....r.:	..... r.:	..... r.:
Wodociągi			
Kanalizacja			
Gazowa			
Elektryczna			
Ciepłociąg			

13. Analiza struktury gospodarczej gminy i kierunki działań:

Proszę wymienić znaczące podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy, z podaniem rodzaju działalności:

I.p.	Nazwa przedsiębiorstwa:	Rodzaj działalności:
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
n.		

14. Zadania i działania inwestycyjne i pozainwestycyjne w zakresie ochrony środowiska realizowane w gminie w latach .....

14.1. Wyszczególnić zadania inwestycyjne w latach ..... wskazać nazwę podmiotu realizującego oraz określić krótki opis (czego dotyczyła) i rok jej rozpoczęcia. W przypadku inwestycji będących w trakcie realizacji proszę określić procentowe zaawansowanie prac.

Rodzaj zadania	Lata	Nazwa podmiotu realizującego inwestycje (firma, instytucja itd.)	Czego dotyczyła inwestycja	Koszt [zł]
Zaopatrzenie ludności w wodę (budowa wodociągu, stacji uzdatniania wody, budowa ujęć ze studni głębinowych).				
Odprowadzanie ścieków (kanalizacja).				
Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów (odzysk i recykling).				
Zagospodarowanie odpadów (spalarnie, kompostownie, składowiska odpadów).				
Modernizacja eksploatowanych składowisk odpadów.				
Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”.				
Utrzymanie czystości terenów zielonych.				
Ochrona powietrza poprzez redukcję źródeł tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń (np. zmiana ogrzewania na gazowe, likwidacja kotłowni).				
Termomodernizacja.				
Inwestycje związane z wykorzystaniem				

odnawialnych źródeł energii.				
Inne zadania ...				

14.2. Wyszczególnić działania pozainwestycyjne w latach ..... wskazać nazwę podmiotu realizującego oraz określić krótki opis (czego dotyczyła) i rok jej rozpoczęcia. W przypadku działań pozainwestycyjnych będących w trakcie realizacji proszę określić procentowe zaawansowanie prac.

Rodzaj zadania	Lata	Nazwa podmiotu realizującego inwestycje (firma, instytucja itd.)	Czego dotyczyła inwestycja	Koszt [zł]

14.3. Wyszczególnić obszary wydatkowania środków z zaznaczeniem rodzaju funduszu m.in. Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW) oraz innych funduszy w latach:

	LATA:					
	.....		.....		.....	
1. Edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju.						
2. Systemy monitoringu środowiska.						
3. Systemy pomiarowe zużycia wody i ciepła oraz inne systemy kontrolne.						
4. Realizowane zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpożarowej i obiektów małej retencji wodnej.						
5. Ochrona przyrody, urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków.						
6. Realizacja przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami i ochrona powierzchni ziemi.						
7. Wspieranie działań mających na celu ograniczenie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza.						
8. Profilaktyka zdrowotna dzieci na obszarach, na których występują standardów jakości powietrza.						
9. Przedsięwzięcia związane z ochrona wód.						
10. Wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii.						
11. Wspieranie ekologicznych form						

transportu.						
12. Działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód.						
13. Inne ...						

15. Ochrona przyrody

Jakie obszary i obiekty ochrony przyrody (liczba oraz nazwy):

Rodzaj obszaru	Liczba oraz nazwa	Powierzchnia
obszar chronionego krajobrazu		
użytek ekologiczny		
pomnik przyrody		
stanowisko dokumentacyjne		
zespół przyrodniczo-krajobrazowy		
park gminy		
ścieżki edukacyjne (wskazane podać długość)		
inne ...		

16. Trasy rowerowe:

	..... r.	.....r.	..... r.
długość tras rowerowych w (km)			

17. Drogi (do Gmin i Zarządców dróg powiatowych, wojewódzkich, krajowych):

	..... r.	..... r.	..... r.
Modernizacja dróg (km).			
Budowa nawierzchni utwardzonej na drogach gruntowych (km).			
Budowa pozostałych dróg (km).			

18. Rejestr transportu:

	.....r.	..... r.	..... r.
Ilość zarejestrowanych samochodów osobowych (szt.).			
Ilość zarejestrowanych samochodów transportowych (szt.).			
Ilość wycofanych z eksploatacji pojazdów (szt.).			

19. Źródła emitujące pola elektromagnetyczne (zakłady energetyczne, operatorzy SBTK):

	..... r.	..... r.	..... r.
Linie energetyczne wysokiego napięcia.			
Stacje transformatorowe.			
Stacje bazowej telefonii komórkowej.			
Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej zużywanej ogółem w %.			

Produkcja/zakup energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w MWh.			
--	--	--	--

20. Poważne awarie (Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej):

Lp.	Rodzaj zdarzenia	Miejsce	Lata *		
			.....	.....	.....
1.					
2.					
3.					

* - zaznaczyć X rok zdarzenia

21. Wskaźniki efektywności realizacji celów programu ochrony środowiska dla gmin

Lp.	Wskaźniki	Jednostki	Stan na ..... r.	Stan na .....r.	Stan na ..... r.
1.	Wskaźniki zakładów posiadających pozwolenia zintegrowane.	szt.			
2.	Udział terenów zabudowanych w powierzchni powiatu, w tym: — powierzchnia terenów mieszkaniowych, — powierzchnia terenów przemysłowych.	ha			
3.	Udział terenów komunikacyjnych w powierzchni powiatu płońskiego.	%			
4.	Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materiałowych (ilość w latach).	ha			
5.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji, w tym w wyniku wydobywania kopalni.	ha			
6.	Liczba składowisk odpadów ogółem - w tym przemysłowych.	szt.			
7.	Odpady inne niż komunalne i niebezpieczne wytworzone ogółem - w tym składowane.	Mg			
8.	Odpady komunalne wytworzone.	Mg			
9.	Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych.	Mg			
10.	Pożary upraw, łąk i rżysk.	ha			
11.	Program ochrony powietrza.				
12.	Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych.	m ³ /h			
13.	Jakość kontrolowanych wód płynących.	klasa			
14.	Jakość wód podziemnych.	klasa			
15.	Ilość ścieków komunalnych doprowadzonych na oczyszczalnię ścieków.	m ³ /d			
16.	Ładunek BZT5 w oczyszczonych ściekach komunalnych - dla oczyszczalni powyżej 2 000 RLM.	Mg/rok			
17.	Udział gruntów rolnych w powierzchni gminy	%			
18.	Udział trwałych użytków zielonych w powierzchni gminy.	%			
19.	Udział gruntów pod wodami w powierzchni gminy.	%			
20.	Udział gruntów leśnych i zadrzewionych oraz zakrzewionych w powierzchni gminy, - w tym lasy.	%			
21.	Powierzchnia zieleni urządzonej na 1 mieszkańca.	m ² /1 M			
22.	Procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków.	%			

23.	Procent mieszkańców korzystających z wodociągu gminnego	%			
24.	Procent ludności wsi korzystającej z sieci kanalizacyjnej.	%			
25.	Procent zakładów produkcyjnych zużywających wodę w obiegach zamkniętych.	%			
26.	Udział gruntów zrehabilitowanych w ogólnej powierzchni gruntów wymagających rekultywacji.	%			
27.	Stopień recyklingu odpadów opakowaniowych.	%			
28.	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.	MWh			
29.	Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej zużywanej ogółem.	%			
30.	Zainstalowana moc elektryczna ze źródeł odnawialnych.	MWh			
31.	Pojemność obiektów małej retencji.	m ³			
32.	Ilość gospodarstw ekologicznych.	szt.			
33.	Powierzchnia gruntów rolnych objęta programami rolno - środowiskowymi w latach 2006 - 2008.	ha			
34.	Liczba przedsiębiorstw posiadających certyfikaty: — ISO 14001, — EMAS.	szt.			
35.	Wydatki inwestycyjne na ochronę powietrza i klimatu.	zł			
36.	Wydatki inwestycyjne na kanalizację.	zł			
37.	Wydatki na działalność edukacyjną, szkoleniową i informacyjną związaną z ochroną środowiska.	zł			